

Kompleksnost edukacije v luči mednarodnih testov znanja

73

Dokaj očitno je, da je znanje tako kot vse človeške stvari družbeno konstruirano. Kaj velja za znanje v vzgoji in izobraževanju in kako ga poučujejo, je družbeno definirano ter variira med družbami, znotraj družb in v času.¹

Šolstvo je zelo kompleksen družbeni sistem in hkrati družbeni reprodukcijski mehanizem. Lastnost kompleksnosti ga označuje ne glede na to, kako in s katerega zornega kota ga opazujemo, opisujemo, razlagamo, obravnavamo in, ne nazadnje, tudi upravljamo. Naj gre za obravnavo zgodovine šolstva ali za distancirano sociološko opazovanje in analiziranje celotnih sistemov ali njihovih delov ali za karkoli, kar si poznavalci šolskega polja še lahko zamislimo, vedno se srečamo s to kompleksnostjo, ki jo slovenski lektorji zelo radi popravijo ali, bolje rečeno, prevedejo v »zapletenost«. Ko med družboslovci govorimo o kompleksnosti, se lahko hitro sporazumemo, da gre za lastnost pojavov, struktur, kontekstov ali karkoli že postavljenih objektov preučevanja, ki utemljujejo nujnost teorije; kajti razumljivo je, da kompleksnosti ni mogoče izčrpno opisati z navedenjem vseh posameznosti, posebnosti in podrobnosti, ki jo sestavljajo, ni mogoče navesti vseh zornih kotov opazovanja, prav tako pa tudi ni mogoče izvesti take predstavitve kompleksnosti, da bi bila vanjo vnaprej vključena vsa različna razumevanja, dojemanja in presojanja različnih pojavov. Zato so teoretski vpogledi in reprezentiranje različnih vpogledov ter pogledov na kompleksne pojave pravzaprav produkt strukturne determiniranosti samega družbenega prostora, v katerem poteka proizvodnja teoretskega diskurza. Najbrž ob tem ni treba posebej pripominjati, da je smiselnost proizvodnje teoretskega diskurza praviloma toliko večja, kolikor bolj je v strokovni in tudi širši javni sferi uveljavljena kultura odprte teoretske komunikacije. Če bi še naprej sledili tej logiki, bi morali govoriti o vrsti to-

¹ Ivan Reid, *The Sociology of School and Education*, 68.